บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ พระราชทานพระบรมราโชวาท เกี่ยวกับความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า " ประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาอบรมในวันนี้ จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันหน้า" (รุ่ง แก้วแดง, 2543, หน้า 39) ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของการศึกษาที่ได้ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งกำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่ต้องเก็บค่าใช้จ่าย (กรมวิชาการ, 2545 ง, หน้า 2) และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ และปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม ให้พัฒนาวิชาชีพ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 41)

เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในมาตรา 6 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 5) และมาตรา 27 ไว้ว่า กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 26 – 27)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมาย โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้

เป็นตัวกำหนดให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม 12 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย (กรมวิชาการ, 2545 ง, หน้า 2)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญยิ่งในการให้การศึกษาแก่เยาวชน เพราะเป็นเนื้อหาสาระที่มุ่งให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่มี ความรับผิดชอบ สามารถนำความรู้จากอดีตมาสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ เพื่อการตัดสินใจในการเป็นพลเมืองดี นำความรู้เรื่องการเมืองการปกครองมาตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติของตน ตลอดจนนำความรู้ และวิธีการทางสังคมศาสตร์มากำหนดแนวทางประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อส่วนรวม (กรมวิชาการ, 2545 ก, หน้า 7) มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติและค่านิยม และสามารถเชื่อมโยงในการเรียนวิชาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน (กรมวิชาการ, 2545 ค, หน้า 1 – 2) สาระการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (กรมวิชาการ, 2545 ค, หน้า 9)

หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายทั่วประเทศในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึง ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่จะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เน้นให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม อ่านคล่อง เขียนคล่อง มีทักษะในการคิดคำนวณ มีคุณธรรม จริยธรรม ที่ดีงาม มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ รักธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ห่างไกลสิ่งเสพย์ติด ภายใต้บริบทของสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ครูเป็นครูมืออาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม ดำเนินการนำหลักสูตรใหม่ไปทดลองใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 มีการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2547 พบว่าโรงเรียน

ยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการพัฒนาสื่อที่เกี่ยวกับการเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง ทางโรงเรียนเห็นควรว่าจะต้องร่วมกันพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญ (โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม, 2548, หน้า 28)

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ณ โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ท้องถิ่น ในปีการศึกษา 2547 พบว่าตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม ได้กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดนครนายก สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับจังหวัดและท้องถิ่นของตนโดยเน้นความเป็นไทย พบว่ามีปัญหาหลัก คือ ผู้เรียนขาดทักษะทางสังคม และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้เรื่อง เกี่ยวกับท้องถิ่น เนื่องจากขาดสื่อที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้สังคม และวัฒนธรรม ครูใช้สื่อไม่หลากหลาย (โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม, 2548, หน้า 29) ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดวงกมล ธรรมวงค์ พบว่าจากการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาก เนื่องจากขาดความรู้ในเนื้อหาสาระของจังหวัด และขาดเอกสาร รวมถึงแหล่งศึกษาค้นคว้า ขาดทักษะในการผลิตสื่อ การใช้สื่อครูต้องการ ความช่วยเหลือในด้านเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ ร้อยละ 80 (ดวงกมล ธรรมวงค์, 2545, หน้า 2) และแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะมีการนำสื่อนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีทางการสอนมาใช้กับผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุพัฒนา คุ้มพงษ์, 2546, หน้า 3)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นั้น ยึดหลักตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ที่ระบุไว้ว่าหลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542, 2542, หน้า 7)

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลดบทบาทของครูมาเป็นเพียงผู้ดูแล โดยการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมได้หลากหลายเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 27) การดำเนินการดังกล่าวสามารถทำได้หลายวิธี การใช้ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ก็เป็นวิธีหนึ่ง เพราะ

ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาที่พัฒนามาจากวิธีการเรียนการสอนหลาย ๆ ระบบ และการใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ โดยกำหนดขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จากการที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และได้ลงมือปฏิบัติจริง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539 ข, หน้า 19) ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่คาดว่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะสื่อการสอนเป็นชุดของสื่อประสมที่มีการจัดระบบให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียน แต่ละหน่วยการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ชุดการสอนยังช่วยฝึกการตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539 ข, หน้า 117)

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นรูปแบบการสอนแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกันคนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545, หน้า 38) จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ มีการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น งานวิจัยของกมลวรรณ เจริญเตีย (2547, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค JIGSAW II ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค JIGSAW II สูงกว่านักเรียนหลังเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ อรวรรณ หนูชูเชื้อ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน ในวิชาท้องถิ่นของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือกับวิธีการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สอนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นนวัตกรรมที่ใช้สื่อประสมที่มีความหลากหลาย ซึ่งมีความสำคัญในการแก้ปัญหาของการขาดสื่อการเรียนการสอนให้กับครูโรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากนี้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีทักษะทางสังคมสูงขึ้น ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง จังหวัดนครนายก พร้อมทั้งช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวคิดหลัก ในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะทางสังคมของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน และหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาเจตคติของผู้เรียนต่อท้องถิ่น จังหวัดนครนายก หลังการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะทางสังคมของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อท้องถิ่นจังหวัดนครนายก ในระดับดีขึ้นไป

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีทักษะทางสังคม ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่

3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการค้นคว้าวิจัย และสร้างชุดการกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นอื่นต่อไป

4. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการผลิตชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับใช้ในการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสุนทรพิชิตาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เนื้อหาที่นำมาใช้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดนครนายก

4. ระยะเวลาในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ใช้เวลาการทดลองจำนวน 16 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ชุดสื่อประสมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย คู่มือครู คู่มือนักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ และแบบฝึกหัดท้ายชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ชุดกิจกรรมที่ 1 ย้อนรอยอดีต

ชุดกิจกรรมที่ 2 สภาพภูมิศาสตร์

ชุดกิจกรรมที่ 3 การประกอบอาชีพของคนในจังหวัดนครนายก

ชุดกิจกรรมที่ 4 สถานที่สำคัญและสถานที่ท่องเที่ยว

ชุดกิจกรรมที่ 5 เทศกาลและงานประเพณี

ชุดกิจกรรมที่ 6 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุดกิจกรรมที่ 7 บุคคลสำคัญของจังหวัดนครนายก

ชุดกิจกรรมที่ 8 ปัญหาและแนวทางแก้ไข

2. คุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดนครนายก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินชุดกิจกรรมแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเกิร์ต ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ เรื่อง จังหวัดนครนายก โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. แบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนรู้ด้านทักษะทางสังคม ตามคุณภาพผู้เรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการมีส่วนร่วมกับกลุ่ม ทักษะความเป็นผู้นำ - ผู้ตาม ทักษะการวางแผน ทักษะการพัฒนาตนเอง และสังคม ซึ่งเป็นแบบกำหนดสถานการณ์แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

6. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ด้านทักษะทางสังคม ตามคุณภาพผู้เรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการมีส่วนร่วมกับกลุ่ม ทักษะความเป็นผู้นำ - ผู้ตาม ทักษะการวางแผน ทักษะการพัฒนาตนเอง และสังคม โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะทางสังคม

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

7. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อท้องถิ่น จังหวัดนครนายก หมายถึง แบบสอบถามความคิดเห็น หรือความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อท้องถิ่น จังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นลักษณะคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเกิร์ต ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 ข้อ

8. เจตคติต่อท้องถิ่น จังหวัดนครนายก หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อท้องถิ่น จังหวัดนครนายก โดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติต่อท้องถิ่น จังหวัดนครนายก

9. เจตคติระดับดีขึ้นไป หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University